

MARTIN VAVRO – PROFESOR VŠB,
POKRAČOVATEL VĚDECKÉHO DÍLA ALOISE ŘÍMANA

Dne 14. ledna 2010 oslavil pětadesáté narozeniny jeden z významných vědecko-výzkumných pracovníků a pedagogů Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, akademik, pan profesor Ing. Martin Vavro, DrSc., odborník oboru mechanika hornin, mechanika horského masivu a hlubinné dobývání ložisek.

M. Vavro patří k první generaci profesorů, která vystudovala na Hornické fakultě VŠB v Ostravě a působila profesně po dlouhá léta na Hornické a Hornicko-geologické fakultě VŠB. Od roku 1952 pracoval na profilové katedře dobývání ložisek, v jejímž čele stál prof. Dr. mont. Ing. Alois Říman, DrSc. (1896-1966), vynikající vědecká a pedagogická osobnost VŠB v Ostravě. A. Říman se významným způsobem podílel na teoretickém posílení hornických oborů a do výuky zavedl nové disciplíny – mechaniku hornin a horského masivu a projektování dolů.¹ Zásadním způsobem rovněž ovlivnil výchovu a vzdělání jak studentů, tak i vědeckých pracovníků. Mezi jinými právě také zaměřením a odbornou činností M. Vavro. Ten se vždy považoval za žáka A. Římana a pro svého učitele měl jen výraz uznání a respektu.²

Osobnosti M. Vavro bylo v minulosti věnováno několik článků, převážně vycházejících u příležitosti významných životních jubileí.³ Předkládaná materiálová studie byla zpracována na základě archivních dokumentů uložených v Archivu VŠB-TUO. Byly využity převážně dokumenty fondů Hornické a Hornicko-geologické fakultě. Některé z nich se přímo vztahují k osobnosti M. Vavro – personální spisy, habilitační spis, písemnosti z doktorského dizertačního řízení a profesorského řízení. V jejich rámci se nacházejí cenné odborné posudky. M. Vavro pracoval v akademických funkcích Hornicko-geologické fakulty (dále jen HGF) VŠB, jako prodekan v letech 1960-1962 a děkan v období let 1964-1969. Byly využity zápisy z vědeckých rad (dále jen VR) fakulty a kolegia děkana. V letech 1961-1990 stál v čele Katedry dobývání ložisek. Důležitým materiálem byly archiválie z činnosti katedry. V oblasti vědecko-výzkumné práce byla využita dokumentace, plánování, realizace a hodnocení úkolů v rámci fakulty a katedry. Pramenná základna k oblasti zahraničních kontaktů je však natolik neúplná, že neumožňuje objektivní analýzu.

Archivní dokumenty uložené v Archivu VŠB-TUO byly doplněny materiály získané v rámci vytvářeného osobního fondu (Petr Kašing) M. Vavro, které za účelem pořízení kopií laskavě zapůjčil M. Vavro a jeho syn Ing. Martin Vavro, PhD., za což jim patří mé srdečné poděkování. Tato osobní dokumentace obsahuje zejména cenný soubor fotografií od 50. let do 90. let 20. stol., které dokládají vývoj činnosti M. Vavro v kontextu katedry a celé fakulty (osobnosti hornictví, dokumentace seminářů, konferencí, mezinárodních hornických kongresů, zahraničních cest, zasedání vědeckých rad, SVOČ, udělených ocenění). Součástí osobního fondu jsou také kopie osobních dokumentů, medailí a čestných uznání. V květnu roku 2010 byl ve spolupráci s Audiovizuálním centrem VŠB-TUO (Josef Polák, Petra Poláková) natočen příspěvek s M. Vavro. Formou orální historie je zachycen osobní pohled významného odborníka na vývoj vědního oboru, jehož byl nositelem a který výrazně rozvíjel.

M. Vavro se narodil 14. 1. 1925 ve slovenské obci Rudina. Po absolutoriu gymnázia v Nitře a dvou letech studia na Vysoké škole technické v Bratislavě nastoupil roku 1948 na VŠB do Ostravy, kde ukončil studium hornického inženýrství v roce 1952. Na základě vlastních životopisů, které jsou součástí jeho osobního spisu, je zřejmé, že musel překonávat nelehké sociální a zdravotní podmínky. Výsledek studia na vysoké škole s vyznamenáním s ohledem na tyto uvedené okolnosti svědčí o jeho vůli a charakterových vlastnostech.

Už v závěru studia v roce 1952 nastoupil jako asistent na Ústav hornictví I, který zajišťoval výuku v profilujících hornických disciplínách (hlubinné vrtání, trhací práce, ražení důlních děl, povrchové dobývání ložisek, hlubinné dobývání ložisek uhelných a rudných a odvodňování dolů).⁴ M. Vavro věnoval svou pozornost specializaci hlubinné dobývání ložisek. Jako asistent A. Římana pomáhal budovat novou Katedru dobývání ložisek.

Po nástupu na Hornickou fakultu byl pověřen vedením přednášek nejen na této fakultě, ale také na Fakultě báňského strojnictví. Na konci roku 1953 byl jmenován odborným asistentem pro obor hlubinného dobývání ložisek. Přednášel a vedl cvičení ze základů hornictví, povrchového dobývání, ražení důlních děl, dobývání ložisek, hlubinného dobývání ložisek. Důležitá byla skutečnost, že se rovněž systematicky seznamoval s kamenouhelnými i hnědouhelnými revíry, ale také rudnými doly.⁵ V letech 1952-1956 zároveň vykonával katedrou řízenou praxi, a to na Mangano-rudných a kyzových závodech ve Chvaleticích, na Dole Vítězný únor (Důl Odra)

v Ostravě-Přívoze a na Báňských projektech v Ostravě. Cenná byla jeho činnost jako vedoucího exkurzí a provozních praxí studentů včetně zahraničních.⁶

Vědecko-výzkumnou práci zahájil M. Vavro pod vedením A. Římana. Zajímavým dokumentem, který dokládá jeho odbornou činnost, je individuální plán výzkumu členů katedry vypracovaný A. Římanem. Materiál byl projednáván v rámci plánu činnosti katedry a její spolupráce s provozem ve vědecké radě Hornické fakulty v roce 1954. A. Říman uvádí spolupráci s M. Vavro na úkolu: „Studium přírodních podmínek a problém rubání pod těžkými stropy v sedlových slojích OKR“.⁷

Po vytvoření Ústředí vědecko-výzkumné činnosti na VŠB v čele s prorektorem pro vědecko-výzkumnou činnost prof. RNDr. Jaroslavem Koktou v roce 1955 došlo k navržení prvních směrnic o organizaci výzkumu, které přijala VR VŠB. Byly vypracovány plány vědecko-výzkumných prací školy (je zajímavé, že materiály jsou označeny razítkem tajné). Na Hornické fakultě je v roce 1955 uveden M. Vavro v úkolech vedených A. Římanem „Studium důlních tlaků“ a „Dobývání pod těžkými stropy s ohledem na sedlové sloje“. Ve stejném období také M. Vavro spolupracoval s A. Římanem na vypracování 2 posudků o podrubání Kladna, Chotěšova a řeky Radbůzy v plzeňském revíru. M. Vavro se rovněž zabýval dalšími dílčími problémy, které se týkaly svorníkové výstroje, hloubení jam, hydromechanizace a dalších.

Od roku 1957 se na VŠB přistoupilo v praxi k vypracovávání perspektivních plánů s výhledem do roku 1970. V návrhových listech vědeckého výzkumu školy na rok 1958 zařazuje A. Říman M. Vavro do 2 úkolů: „Praktická měření v dole“ a „Změna mechanických vlastností zvodnělých hornin pro zavádění otvirkových prací“.

Ve všech plánech Katedry dobývání ložisek, resp. kabinetu hlubinného dobývání, je v případě úkolů A. Římana uveden jako spolupracovník M. Vavro. Např. lze uvést tyto úkoly: „Výzkum zákonitostí otřesů při plochém, šikmém a strmém uložení a jejich zmírnění, resp. jejich zábrana“ a „Aplikace tohoto výzkumu na sedlové sloje v OKR“, „Zkoumání mechanických vlastností hornin z provozně důležitých ložisek“ nebo „Výzkum důlních tlaků při rubání slojí s těžkými stropy“.

V roce 1959 se M. Vavro na základě výběrového řízení přihlásil na místo docenta pro obor hlubinné dobývání ložisek. Součástí jeho habilitačního materiálu jsou také odborné posudky, které jsou důležitým pramenem k charakteristice jeho odborné činnosti.⁸ Odborné posudky podali Ing. Edvín Bartoš, ředitel Vědecko-výzkumného ústavu v Ostravě-Radvanicích (dále jen VVUÚ), Ing. Dr. mont. František Otásek, pracovník VVUÚ, prof. Ing. Oldřich Trnka, profesor hlubinného dobývání lo-

žisek a prorektor VŠB, Ing. Rudolf Kvapil, pracovník SAV – laboratoř baníctva Košice a A. Říman. E. Bartoš a F. Otásek hodnotili velmi pozitivně M. Vavro, který pracoval jako externí pracovník v rámci úkolu hornické praxe ve VVUÚ, kde se zabýval především problematikou důlních tlaků, dobýváním a bezpečností. Jsou uváděny odborné konference, na kterých aktivně vystupoval, a zejména jeho spolupráce s A. Římanem na řešení státního úkolu „Problém rubání sedlových slojí v OKR“. Byl vyčíslen i hospodářský přínos úkolu, neboť sedlové sloje vázaly v karvinské části revíru zásoby zhruba 800 miliónů tun uhlí. Oceněn byl také významný podíl M. Vavro na řešení další úkolu v rámci VVUÚ „Kladenské otřesy“ (1957), jehož cílem bylo prověřit příčiny těchto otřesů a navrhnout opatření jejich zabránění. Oba úkoly byly úspěšně oponovány ve VVUÚ. Rovněž je oceňována publikační činnost M. Vavro v odborném tisku (Uhlí, RUDY, Sborník vědeckých prací VŠB). V obou posudcích se zdůrazňuje prioritní význam spolupráce s A. Římanem.

O. Trnka hodnotí M. Vavro včetně jeho pedagogického působení na Hornické fakultě. Cení si rovněž výuky předmětů dobývání ložisek, hlubinného vrtání a těžby nafty, výstavby dolů a úpravnictví a mechaniky hornin. Poukazuje na význam působení M. Vavro v hornické praxi pro jeho vlastní výzkum a úspěšnou spolupráci s A. Římanem. R. Kvapil ve svém posudku zmiňuje především odbornou činnost s VVUÚ. Při hodnocení výzkumného úkolu „Kladenské otřesy“ poukazuje na praktický dopad v hornictví. Výzkum byl podkladem pro revizi bezpečnostních předpisů pro kladenské doly a zároveň sloužil pro řešení problematiky dobývání slojí ohrožených procesy. R. Kvapil také upozorňuje na nedostatečnou přístrojovou vybavenost HGF, když uvádí, že výzkumy mechanických vlastností sedlového pásma v OKR se musely realizovat v oddělení teoretické a aplikované mechaniky hornin v Praze-Kyjích. Shodně dává do popředí význam spolupráce s A. Římanem.

Ve srovnání s těmito posudky renomovaných odborníků, kteří používají výlučně odbornou terminologii, je posudek A. Římana částečně odlišný. Přestože se kvalifikovaně zabývá odborným profilem M. Vavro, z formy a charakteru posudku je zároveň zřejmé, že hodnocený byl jeho ceněným žákem. Všimá si i jeho povahových vlastností, především vůle a houževnatosti.⁹ A. Říman zdůrazňuje výrazné odborné předpoklady M. Vavro k vědecko-výzkumné činnosti. Hodnotí kladně úzký odborný kontakt s Báňskými projekty v Ostravě, s OBÚ v Ostravě a s VVUÚ. Kladně hodnotí významnou činnost M. Vavro v hornické sekci (skupina dobývací metody) ČSVTS (pobočka Ostrava). Cení si jeho přednášek, seminářů a exkurzí, které vede a odpo-

vědného přístupu ke studentům. Z prvních mezinárodních kontaktů M. Vavro uvádí jeho aktivní účast na Mezinárodní konferenci o důlních tlacích v říjnu 1958 v Lipsku. A. Říman podává úplný soupis publikací a řešení výzkumných úkolů, na kterých s ním M. Vavro spolupracoval.

Přípisem Ministerstva školství a kultury z 28. 7. 1960 byl M. Vavro jmenován docentem pro obor dobývání ložisek s účinností od 1. 8. 1960. Od 1. 9. 1960 byl na základě zmocnění MŠK jmenován proděkanem HGF VŠB pro pedagogickou a politicko-výchovnou činnost. Tuto funkci vykonával do roku 1962.

V roce 1961 se stal M. Vavro vedoucím Katedry dobývání ložisek, kterou převzal po A. Římanovi. V roce 1962 byla katedra přejmenována na Katedru hlubinného dobývání ložisek.¹⁰ Funkci vedoucího katedry zastával do roku 1990. Po celou dobu tato katedra zajišťovala výuku nosného oboru hlubinného dobývání ložisek, na kterém studoval největší počet studentů, a vedla vědeckou přípravu značného počtu aspirantů. Odborná úroveň a provázanost M. Vavro s hornickou praxí se kladně projevila na práci katedry. K speciálně zaměřeným přednáškám a seminářům byli zváni přední odborníci, kteří zároveň působili na katedře jako externí učitelé.¹¹ V 60. letech se katedra členila na odborné ústavy. Původní dva (Ústav hlubinného dobývání ložisek a Ústav povrchového dobývání ložisek) z let 1960-1961 se v roce 1962 rozšířily na tři (Ústav mechaniky hornin a důlních tlaků, Ústav hlubinného dobývání ložisek a Ústav projektování dolů). V tomtéž období zavedla katedra s ohledem na potřeby hornické praxe studijní zaměření průzkum a dobývání ložisek uranu, kdy se část výuky realizovala přímo na uranových dolech.¹²

Z hlediska organizační struktury došlo k největšímu zásahu na dané katedře ve studijním roce 1970-1971, přičemž reorganizace se týkala celé HGF. Je třeba konstatovat, že zde působily ve značné míře i důvody politické. Katedra hlubinného dobývání ložisek a projektování dolů se nyní členila na Ústav mechaniky hornin, Ústav povrchového dobývání ložisek, Ústav hlubinného dobývání ložisek a Ústav mechanizace a automatizace hornických procesů.¹³ M. Vavro byl vedoucím katedry a zároveň Ústavu mechaniky hornin a Ústavu hlubinného dobývání ložisek. Kromě školení aspirantů prováděla katedra obhajoby kandidátských dizertačních prací v oboru dobývání ložisek a dobývání ložisek – úsek mechaniky hornin a horského masivu. Doktorská komise byla sestavena pro obor dobývání ložisek a potvrzena Českou komisí pro udělování vědeckých hodností.¹⁴

Význam odborné práce katedry dokumentují plány vědecko-výzkumné činnosti HGF na pětileté období, které byly sestavovány děkany. Např. v říjnu 1970 děkan K. Neset úkol mechanika hornin a horského masivu a jeho změny vlivem horské činnosti zařadil jako první v pořadí v perspektivním výzkumu fakulty na léta 1971-1975.

Rovněž v 80. letech 20. stol. řešila katedra významné úkoly. M. Vavro byl koordinátorem nosného dílčího úkolu „Geomechanické podmínky karbonského pohoří z hlediska řešení dobývání ve velkých až kritických hloubkách“, který měl 11 samostatných etap a byl řešen na vysokých školách, ústavech ČSAV a rezortních ústavech. V archivu se nacházejí oponentované výzkumné zprávy, zprávy o plnění vědecko-výzkumné oblasti a plány vědy a výzkumu jednotlivých kateder.¹⁵

V personálním spise M. Vavro je přípis podepsaný ministrem MŠK Č. Císařem, který jej s účinností od 1. 9. 1964 jmenoval děkanem HGF VŠB. Tuto funkci vykonával více než 5 let, do konce roku 1969. Období činnosti děkana M. Vavro v 60. letech 20. století lze analyzovat na základě jednání VR HGF, souhrnných zpráv HGF a hodnocení vědecko-výzkumné činnosti.

V lednu 1965 v kádrové rozvaze vývoje fakulty VŠB děkan M. Vavro oprávněně upozorňoval na skutečnost, že fakulta je dlouhodobě personálně poddimenzována a dále poukazuje na nedostatečné vybavení přístrojovou technikou, což znesnadňuje plnění náročných vědecko-výzkumných úkolů. V květnu téhož roku se VR vyjádřila k proporčnímu propojení praxe a vlastní výuky studentů. Navrhla zrušení praxe před prvním ročníkem a jejím nahrazením formou týdenního soustředění na fakultě v kurzu Úvod do hornictví a geologie.

Úkolem děkana bylo nutné stanovit perspektivu vývoje fakulty a jednotlivých kateder a zároveň hodnocení předchozího období. Zajímavým dokumentem v tomto kontextu je jeho zpráva o činnosti HGF na úseku vědy a výzkumu za rok 1968, koncipovaná v roce 1969. V hodnocení zdůraznil jako negativní jev příliš velkou roztržitost sil a prostředků na značný počet výzkumných úkolů v rámci fakulty.

Důležitým výsledkem vědecko-výzkumné práce M. Vavro v tomto období bylo získání vědecké hodnosti DrSc. Obhajoba doktorské dizertační práce „Kvalitativní rozbor problematiky dobývání ploše uložených sedlových slojí v OKR“ se konala v březnu 1967. Jednání obhajoby řídil prof. Ing. Karel Kubec, předseda komise pro obhajoby doktorských dizertačních prací ve vědním oboru 1020-dobývání ložisek. V archivu se dochovala kompletní dokumentace průběhu obhajoby, teze doktorské dizertační práce a posudky oponentů O. Trnky, prof. Ing. Radomila Kittricha, DrSc.,

profesora oboru výstavby dolů, F. Otáska a Ing. Lubomíra Šišky, CSc., ředitele VVUÚ. V posudcích bylo zdůrazněno, že práce je originálním a závažným vědeckým dílem, jež řeší problémy spojené s dobýváním ploše uložených sedlových slojí v souladu s nejnovějšími poznatky vědy a techniky v této oblasti hornického výzkumu. Za hlavní přínos byly považovány rozsáhlé výsledky výzkumu fyzikálně-mechanických vlastností hornin sedlových vrstev, jejich aplikace pro stanovení otřesovosti hornin a klasifikace nadloží sedlových slojí s ohledem na nebezpečí vzniku otřesů. Stejně hodnocení je součástí návrhu na udělení vědecké hodnosti DrSc. M. Vavro, kterou vypracoval v dubnu 1967 prof. Ing. Miroslav Gottwald, CSc., prorektor pro vědecko-výzkumnou činnost. Rozhodnutím VR VŠB byla vědecká hodnost M. Vavro udělena v dubnu 1967.

V prosinci téhož roku projednávala VR HGF konkurzní řízení M. Vavro na místo profesora pro obor mechanika hornin, mechanika horského masivu a hlubinné dobývání ložisek. Konkurzní řízení řídil prof. Ing. Karel Štěpán, profesor ekonomiky a organizace hornictví, který byl zároveň člen konkurzní komise společně s prof. Ing. Oskarem Dintrem, profesorem v oboru úpravnictví a prof. Dr. mont. Ing. Karel Nese-tem, DrSc., profesorem geodézie a důlního měřičství. Odborné posudky se v archivní dokumentaci profesorského řízení M. Vavro nedochovaly. Z návrhu na jmenování M. Vavro profesorem, vypracovaného rektorem VŠB prof. RNDr. Bohuslavem Růžičkou, CSc., se dává do popředí dlouhodobá vědecko-výzkumná orientace na problematiku mechaniky hornin, mechaniku horského masivu a jeho změn vlivem hornické činnosti a hlubinného dobývání ložisek. Zdůrazňuje se, že odborné výsledky zveřejňoval M. Vavro prostřednictvím vědecko-výzkumných úkolů a vystoupením na celostátních a mezinárodních konferencích. Pozitivně se hodnotí jeho rozsáhlá spolupráce s praxí. V dané době byl M. Vavro členem VR Banické fakulty (dále jen BF) VŠT Košice, členem VR VŠB v Ostravě a předsedou VR HGF VŠB. Působil také ve ČSVTS (hornická sekce). V diskusi mimo jiné vystupoval jménem VR BF VŠT v Košicích prof. Dr. Ing. František Špaldoň. Uvedl, že M. Vavro je váženým členem VR dané vysoké školy a renomovaným odborníkem.

Na základě výpisu z protokolu o průběhu jmenovacího řízení před VR VŠB z ledna 1968, které řídil prorektor prof. Dr. Ing. Bohumil Počta, bylo přijato rozhodnutí, že M. Vavro svými odbornými znalostmi a pedagogickými zkušenostmi splňuje všechny předpoklady, aby se stal řádným profesorem mechaniky hornin, mechaniky

horského masivu a hlubinného dobývání ložisek. S účinností od listopadu 1968 byl profesorem jmenován prezidentem republiky.

Za celé období své vědecko-výzkumné činnosti byl M. Vavro úspěšným řešitelem řady vědecko-výzkumných úkolů, nejen v rámci fakulty, ale spolupracoval zejména s VVUÚ, Hornickým ústavem ČSAV, Ústavem geologie a geotechniky ČSAV v Praze, Uranovými doly Příbram, Ústavem pro výzkum rud Praha, ČSVTS Praha-krajským výborem společnosti hornické, Banským výzkumným ústavem Prievidza, OKD Ostrava, GO OKD, Odbornou mezirezortní komisí Federálního ministerstva paliv a energetiky a ČBÚ Praha a Moravskými lignitovými doly Hodonín.

Vědecko-výzkumná činnost M. Vavro a katedry, kterou řídil, přinesla řadu nepochybnitelných vědeckých výsledků. Úplná bibliografie výsledků vědeckých prací M. Vavro v období let 1955-1993 (I. část) a 1993-2002 (II. část) je uložena v Archivu VŠB-TUO a bude součástí vytvářeného osobního fondu M. Vavro.

Prognóza vývoje vědy a výzkumu fakulty byla zveřejněna mimo jiné i formou článku M. Vavro s názvem „Obsahové zaměření základního výzkumu na hornicko-geologické fakultě VŠB v období 8. pětiletky“ v časopise RUDY. M. Vavro zdůrazňoval, že kapacita HGF má být ze 70% orientována na základní výzkum s výraznou aplikací na řešení stěžejních úkolů.¹⁶

Vědecko-výzkumná činnost M. Vavro je velmi rozsáhlá. Publikoval celkem 575 prací, z toho 165 původních vědeckých a odborných prací, 45 technických a odborně-populárních a pedagogických prací, 30 oponovaných zpráv z řešení vlastních výzkumných úkolů, 5 patentů a vynálezů, 108 expertizních a projektových prací, které vycházejí z laboratorně-experimentálních výsledků.

M. Vavro byl oponentem 46 kandidátských dizertačních prací (HGF VŠB, HÚ ČSAV Praha, HÚ ČSAV Praha-pobočka Ostrava, BF VŠT Košice, Ústav geologie a geotechniky ČSAV Praha, Banický ústav SAV Košice), doktorandských prací (HGF VŠB-TUO), 13 habilitačních prací (HGF VŠB, HGF VŠB-TUO, BF VŠT Košice, BF TU Košice) a 10 doktorských dizertačních prací - DrSc. (BF VŠT Košice, HGF VŠB, HGF VŠB-TUO).

Jeho autorství je zaznamenáno ve 45 posudcích výzkumných zpráv (HGF VŠB, BF VŠT Košice, HGF VŠB-TUO, HÚ ČSAV, VVUÚ, Ústav vlastností hornin SAV Košice, Ústav pro výzkum rud Praha, Vývojový ústav uranového průmyslu Kamenná, Ústav geologie a geotechniky ČSAV Praha), 63 lektorských a recenzních posudků knih a odborných publikací a 45 znaleckých posudků (Důl Antonín Zápotoc-

ký, GR OKD, Úřad předsednictva vlády ČSSR, Důl Dukla-OKR, UD Dolní Rožínka, Rudné bane B. Bystrica, Ústav geologie a geotechniky ČSAV Praha, Děkanát HGF VŠB, Výstavba kladenských dolů Kladno, SAV Bratislava, Energie Kladno, a.s., Děkanát HGF VŠB-TUO).

Významnou oblastí, která dokládá odbornost M. Vavro, je také jeho členství v radách a kolegiích a spolupráce s odbornými pracovišti, ústavy, podniky a institucemi. Kromě výše uvedeného byl M. Vavro od roku 1977 členem Vědeckého kolegia geologie, geografie a hornictví ČSAV, také členem Rady programu II ČSAV, členem VR HGF VŠB, VR VŠB, členem VR BF VŠT v Košicích. V letech 1986-1992 také v rámci ČSAV zastával funkci předsedy Vědeckého kolegia montánních věd a energetiky. Kromě toho byl členem redakční rady časopisu RUDY a předsedou Ediční komise pro hornictví SNTL v Praze. Výzkumně se podílel na spolupráci s několika zahraničními vysokými školami báňského typu – zejména členem BF VŠT v Košicích, BA Freiberg a AGH Kraków.

V roce 1981 byl zvolen a jmenován členem korespondentem ČSAV a v roce 1988 se stal řádným členem ČSAV – akademikem. Za vynikající výsledky své dlouholeté odborné činnosti byla M. Vavro v roce 1980 udělena Prezidiem ČSAV Stříbrná plaketa Františka Pošepného a roku 1985 pak Zlatá plaketa Františka Pošepného za zásluhy o rozvoj geologických věd. Za celoživotní pedagogickou a vědeckou práci v oboru hlubinného dobývání ložisek a zásluhy o rozvoj Vysoké školy báňské obdržel v roce 1993 z rukou rektora VŠB-TUO prof. Ing. Tomáše Čermáka, CSc. Medaili Georgia Agricoly. Zatím poslední ocenění, které M. Vavro získal, bylo v roce 2009 udělení Medaile Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy I. stupně za významnou vědeckou a výzkumnou činnost v oblasti vysokoškolského vzdělávání.

M. Vavro však aktivně pracoval i po svém odchodu do důchodu v roce 1991. Nadále spolupracoval s Ústavem geoniky AV ČR Ostrava a HGF VŠB-TUO. Přínosem pro fakultu bylo zejména jeho členství v Oborové radě doktorandského studia (od roku 1998 změna názvu – doktorské studium) ve vědním oboru Hornictví. V Ústavu geoniky AV ČR Ostrava také působil jako zpravodaj projektů GA ČR.¹⁷

M. Vavro patří nesporně mezi přední vědecké odborníky a vysokoškolské pedagogy v oblasti hornictví, a to zejména v oboru mechanika hornin, horského masívu a hlubinného dobývání ložisek. Jeho práce se zaměřují na problematiku hornické geomechaniky, hlubinného dobývání, uhelných, rudných a nerudných ložisek, zakládání vyrubaných důlních prostorů a projektování hlubinných dolů. Osobnost M. Vavro

je hodnocena z hlediska významného přispění k rozvoji hornické vědy, a to nejen v teoretické a experimentální oblasti, ale také z hlediska aplikace výsledků jeho výzkumu v praxi při řešení technických, bezpečnostních a ekonomických problémů československého uhelného, rudného a uranového hornictví.

¹ Na VŠB působil významný báňský odborník A. Říman jako externí pedagog od roku 1949, kdy zajišťoval výuku na hornickém odboru. Od roku 1952 působil na Hornické fakultě, roku 1953 byl jmenován řádným profesorem hornictví. Osobnost A. Římana byla ceněna nejenom v rámci republiky, ale i v mezinárodním měřítku. Můžeme uvést, že mezinárodního uznání se dostalo tzv. Římanově normativní metodě projektování uhelných dolů (jak ji označili prof. Krupinski a prof. Sudoplatov) na 1. mezinárodním kongresu o projektování a výstavbě dolů ve Varšavě v roce 1958. Vavro, M.: Osobnost a dílo Prof. Ing. Dr. mont. Aloise Římana, DrSc. a jeho vliv na rozvoj hornické vědy. In: Jubilejní sborník prací k 90. výročí narození Prof. Ing. Dr. mont. Aloise Římana, DrSc., člena korespondenta ČSAV. Ostrava 1986, s.1-16

² „Osobně jsem měl to štěstí být jeho žákem a později spolupracovníkem na katedře hlubinného dobývání ložisek a projektování dolů. Sám si mne k této práci vybral, podnítil k vědecké a pedagogické činnosti, vštípil touhu po pokroku a lásku k hornickému povolání. A proto dnes hrdě vzdávám hold a díky svému velkému a vzácnému učiteli a rádci.“ Vavro, M.: Osobnost a dílo..., c.d., s.14

³ Grygárek, J.: Významné životní jubileum Prof. Ing. Martina Vavra, DrSc. In: Informátor akademické obce VŠB-TU Ostrava, 2000, roč.IV, s. 9

⁴ Kol. autorů: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (Jubilejní publikace k výročí 50 let přemístění VŠB z Příbrami do Ostravy). Ostrava 1995, s. 159

⁵ Jeho přednášky byly natolik ceněny, že byl v době onemocnění pedagogů prof. A. Římana a prof. Oldřicha Trnky pověřen jejich zastupováním. V této době tak prakticky zastával pozici docenta.

⁶ Např. v Rumunsku (1957), kde se seznámil s uhelnými doly v Petrosani a rudnými doly v Baia Mare, v Maďarsku (1958) a NDR (1959).

⁷ Řešitelem byl A. Říman

⁸ Součástí habilitačního spisu je konkurzní přihláška, zápis konkurzní komise pro obor hlubinného dobývání ložisek z listopadu 1959, přehled odborné činnosti, publikační činnosti a pedagogické praxe a návrh na jmenování a ustanovení M. Vavro docentem a posudky odborníků.

⁹ „Už jako mladý horní inženýr upoutal mne svou solidností a vážností v práci, přemýšlivostí, pílí, přesným a ochotným plněním svých povinností a snahou i vůlí po svém odborném a vědeckém růstu“.

¹⁰ A. Říman se stal vedoucím tzv. volné katedry dobývání ve velkých hloubkách, která sdružovala široký kolektiv pedagogů HGF VŠB, FBS VŠB a pracovníků SOKD a VVUÚ v Ostravě-Radvanicích. Katedra dobývání ložisek byla přejmenována na Katedru hlubinného dobývání ložisek v roce 1962, kdy se vytvořila samostatná Katedra povrchového dobývání ložisek se sídlem v Mostě. Vedoucím této katedry se stal prof. Ing. Vladimír Limberk.

¹¹ Schejbal, C.a kol.: Historie a současnost báňského školství v českých zemích. Ostrava 1996, s. 72

¹² Studijní plány VŠB z let 1960-1970; Schejbal, C.a kol.: c.d., s. 58

¹³ Schejbal, C.a kol.: c.d., s. 60-61

¹⁴ Schejbal, C.a kol.: c.d., s. 63

¹⁵ Schejbal, C.a kol.: c.d., s. 70

¹⁶ RUDY, roč. 33, r. 1985, s. 294-296

¹⁷ Grygárek, J.: c.d., s. 9

Popis k fotografiím:

Fotografie č. 1 – Členové Katedry dobývání ložisek v roce 1955 – vlevo dole A. Říman, vpravo dole M. Vavro

Fotografie č. 2 – prof. Ing. M. Vavro, DrSc. přebírá z rukou rektora VŠB-TUO prof. Ing. Tomáše Čermáka, CSc. Medaili Georgia Agricoly (1993)

